

Društva za obilježavanje grobišta Čakovec i Varaždin organizirala

Treći križni put grobištima i stratištima Varaždinske biskupije

Već treću godinu u Korizmi članovi Društva za obilježavanje grobišta ratnih i poratnih žrtava iz Čakovca i Varaždina u molitvi obilaze grobišta i spomen obilježja prešućivanim hrvatskim žrtvama likvidiranim u totalitarnim i komunističkim progonima Drugog svjetskog rata i poraća stradalim i poubijanim u organiziranom državnom teroru od komunističke vlasti. U molitve su uključili i poginule hrvatske branitelje u Domovinskom ratu stradale u obrani Republike Hrvatske u velikosrpskoj agresiji, a u Čukovcu pomolili su se i za preminule članove Društva, kao i za ozdravljenje bolesnih članova Društva.

Prve. 2010. godine križni put održan je na Cvjetnicu popodne, grobištima Međimurja, posjetili smo i grobište Dravska šuma Varaždin, a zadnja postaja bila je u Kotoribi.

Iduće, 2011. godine uključene su postaje Čukovec kod Ludbrega, stadion Varteksa, Dravska šuma Varaždin, Gaj Strmec Podravski i Pancerica Otok Virje u općini Cestica gdje je nakon misu u spomen kapeli Blaženog Alojzija Stepinca predvodio mons. Josip Mrzljak. Ove godine posljednja postaja bila je u Štrigovi, a tu smo na grobišta Repova šuma obilježili i 65 obljetnicu masovnih komunističkih likvidacija izvršenih početkom 1947. godine, u Štrigovi i okolici. Između ostalih likvidiran je potkraj ožujka i Stjepan Dujh, otac dvoje male djece, Mirka i Marine, a uz konfiskaciju imovine uslijedili su progoni ostalih članova obitelji.

Treći križni put grobištima i stratištima Varaždinske biskupije održano je u subotu, 24. ožujka 2012. godine, a obilazak mjesta stradanja i uspomene na žrtve poginule u ratovima XX stoljeća započeo je ujutro u 10 sati, a na pojedinim postajama moljene su molitve križnog puta autora fra Vice Blekića napisane za Crkvu hrvatskih mučenika na Udbini.

Sam križni put započeo je u Čukovcu, kod Spomen zida poginulim hrvatskim braniteljima u Domovinskom ratu iz Međimurja gdje je izmoljena uvodna i molitva prve postaje koje su predvodili fra Anđelko Rahkel i umirovljeni svećenik vlč Josip Horvat, te Josip Kolarić i Ružica Špoljar. Križ koji je za tu prigodu napravio Josip Kolarić, predsjednik Društva za obilježavanje grobišta žrtava komunizma Čakovec, nosio je Drago Jurović, hrvatske zastave nosili su Stjepan Horvat i David Lešnjak, a svijeću Matijas Sermek. Kod slijedećih postaja molitvu su predvodili i ostali hodočasnici, dvanaestogodišnje Magdalena Kolarić i Ivona Turk, četiri godina starije Barbara i Petra Turk, kao i stariji hodočasnici, a kod postaje u Čukovcu križnom putu se pridružila i Terezija Pavković rođena 1. rujna 1912. godine. Druga postaja bila je u čakovečkom starom gradu Zrinskih, a molilo se ispred ulaza u ćelije nekadašnjeg zatvora u kojem su nakon Drugog svjetskog rata mučeni, „nestali“ i stradali brojni žitelji Međimurja. Treća postaja bila je kod spomen križa na grobištu Ksajpa u Šenkovcu, a četvrta i peta na grobištu Sep u Gornjem Hrašćanu, u župi Macinec. Prvo se molilo kod grobnice pokopanih žrtava ekshumiranih 2009. godine i pokopanih 23. kolovoza 2010. godine, na Europski dan sjećanja na žrtve totalitarnih ideologija XX stoljeća, a potom kod spomen križa postavljenog 2001. godine. Šesta i sedma postaje bile su na području grada Varaždina, kod spomen križa u Dravskoj šumi, najvećeg grobišta Varaždinske biskupije, a potom u podne i kod spomen ploče postavljene u sjećanje na žrtve i mučenike odvedene iz logora smještenog u poratnim danima Drugog svjetskog rata na igralištu Tivara, današnjem stadionu Varteks.

8. postaja – grobište Leskovec – župa Svibovec kod V. Toplica

Na grobištu Leskovec hodočasnicima su se pridružili i članovi Udruge Hrvatski domobran iz Varaždinskih Toplica. Tu se nakon izmoljene molitve hodočasnicima obratio Božo Bahunek, tajnik udruge HD Varaždinske Toplice, podsjetio na događaje od 29. rujna 1943. godine kada su partizanske snage osvojile Varaždinske Toplice, a potom jednu veću grupu (73) zarobljenih vojnika i branitelje poubijale na mjestu gdje smo nešto ranije izmolili molitvu 8 postaje, a druge zapadno od Varaždinskih Toplica, u Čurilovcu i Hrastovcu.

9. postaja – Čukovec kod Ludbrega

Za hodočasnike tu su članovi udruge pripremili okrjepu te smo nakon polusatnog odmora nastavili put prema Ludbregu i Čukovcu, gdje je bila molitva 9 postaje. Kod spomen križa molitvi su se pridružili, gospođa Nada Kancijan koja je sa danas bolesnim suprugom Pavlom, doprinosom i ostalih potomaka i rodbine likvidiranih partizanskih i komunističkih žrtava, dala veliki doprinos podizanju spomen obilježja „nestalim“ i ubijenim sumještanima Čukovca, a molitvi su se pridružile i Terezija Pavković rođena 1. rujna 1912. godine i Ana Tišljar, rođena 1924., kojoj je stradao brat Ivan Kolar. Nakon molitve kod spomen križa izmolili smo Oče naš za žrtve i stradale, za preminule članove Društva (*Josip Borak, Mirko Mužek, Mijo Modrić ..... kao i preminule lanjske 2011. godine, Martina Štainglina iz Martijanca i Miju Ivančića iz Gornjeg Vratna...*) i dobrotvore Društva (*Štefica Koštarić...*), kao i za bolesne članove (*Pavao Kancijan, Zlatko Dianek, Zlatko Pišpek, ...*). U druženju s članovima obitelji proveli smo petnaestak minuta, a za oproštaj od hodočasnika Terezija Pavković započela je pjesmu **Zdravo djevo**, koju su prihvatili i ostali hodočasnici i prisutni te smo se s pjesmom rastali od naših domaćina. Prije rastanka podsjetio sam prisutne da je tekst za ovu pjesmu napisao svećenik, pater Pero Perica kojeg su komunisti ubili, zajedno s više desetaka Dubrovčana, na otočiću Daksi, nakon što su partizanske snage u listopadu 1944. godine ušle u Dubrovnik, a od partizansko-komunističke ruke stradalo je više stotina svećenika, među kojima i fra Anzelmo Canjuga kapucin rodom iz župe Vidovec, skladatelj koji je uglazbio pjesmu **Ljiljane bijeli** Dragutina Domjanića, umro je u logoru Stara Gradiška.

Kako je bilo dosta vremena do slijedeće, desete postaje koja je u naselju Cvetkovec, u Koprivničko-križevačkoj županiji, zaustavili smo se kod Doma za starije i nemoćne osobe u Čukovcu i pozdravili bolesnog Pavla kojeg je suza na oku kanula, a ni nama ostalim nije bilo lakše.

10. postaja Cvetkovec, župa Rasinja – Koprivničko – križevačka županije – molila se kod spomenika na kojem su uklesane riječi: „Navik on živi ki zgine pošteno“ Dana 24. – 27. svibnja 1945. godine po završetku II svjetskog rata, Jugoslavenska partizanska vojska poubijala je u Cvetkovcu i okolici, bez suđenja, 130 vojnika Nezavisne države Hrvatske. Zarobljenih u Bleiburgu i prisiljenih na KRIŽNI PUT bez povratka. Mještani su 43 ubijena vojnika prenijeli na mjesno groblje gdje je podignut spomen križ. Gospodine Isuse Kriste udijeli im mir i vječnu radost. Slava im i laka hrvatska gruda!

Spomen ploču podiglo društvo: Hrvatsko domobran – Koprivnica – Rasinja 8. rujna 1996.

11. postaja – Kotoriba – grobište Leš

Nakon molitve ukrcali smo se u autobus te nastavili prema Kotoribi, našem slijedećem odredištu, tu smo stigli desetak minuta prije najavljenog termina, a molitva je bila kod spomen križa na grobištu Leš, kraj željezničke pruge, preko puta željezničke stanice. Molitvu su tu predvodili

Dragica Markan i Ivan Lovaković. Pridružilo nam se tridesetak Kotoripčana, a neki su pristizali i nakon toga.

Zahvalili smo im na sudjelovanju te se uputili do našeg bolesnog člana Zlatka Pišpeka. Normalno da u posjet nisu mogli svi hodočasnici te ga posjetilo izaslanstvo Trećeg križnog puta grobištima i stratištima Varaždinske biskupije (Dragica Markan, Barbara Turk, Josip Kolarić, Franjo Črep i Franjo Talan). Na putu prema gornjem Međimurju hodočasnici su se pomolili i za žrtve „Bugojanske grupe“ kod spomen ploče likvidiranom Đuri Horvatu strijeljanom u Sarajevu 17. ožujka 1973. godine. *Dvanaesta postaja* bila je u Držimurcu, a u molitvi su sudjelovala i braća Horvat, vlč Josip, Stjepan i Antun, i dvadesetak žitelja naselja kojima su u poratno doba nositelji komunističke vlasti odveli i poubijali najmilije. Predzadnja postaja bila je Vratišinec, a molilo se kod spomenika komunističkim žrtvama i hrvatskim braniteljima kojeg je 8. listopada 2008. godine blagoslovio mons Josip Mrzljak, varaždinski biskup.

14 postaja grobištu Repova šuma u Štrigovi – 65 obljetnica likvidacija civila

Posljednja postaja bila je kako je i planirano u 17,40 sati na grobištu Repova šuma u Štrigovi, a molitvu te postaje predmolili su Ružica Špoljar i Mirko Dujh, sin ubijenog Stjepana. Tu je završnu molitvu predvodio preč. Damir Bobovec, izaslanik biskupa Mrzljaka, a molitvi su se pridružili i župljani, potomci i rodbina ubijenih i preč Leonrad Logožar, štrigovski župnik i dekan. Kod spomenika je položen vijenac i zapaljene svijeće, a povodom 65 obljetnice stradanja molitvi su se pridružili i članovi Matice Hrvatske i Braće hrvatskog zmaja. O stradanjima u Štrigovi 1947. godine govorio je Josip Kolarić, a nazočnima se obratio i dr. Stjepan Hranjec, predsjednik MH Čakovec. Po odavanju počasti vjernici su se za križem uputili u župnu crkvu u kojoj je preč. Damir Bobovec predvodio misu i održao nadahnutu propovijed u kojoj je, između ostalog, rekao kako se vjernik kao aktivni sudionik povijesti ne smije miriti sa zlom i grijehom te je upravo zato pozvan zalagati se na svaki način da bezakonja, laži, nepravde i patnje bude što manje. Jedan od načina na koji to može i treba činiti jest uporno i trajno zalaganje za sve one kojima se na bilo koji način činila ili im se čini nepravda, raskrinkavanjem laži i promicanjem istine (*kompletnu propovijed donosimo izdvojenu, op ft*).

Uz pratnju na orguljama Mateja Ščavničara pod misom je pjevao zbor župe, predvođen Jasminom Rep i Dejana Brežnjak, a izvodile su se; ulazna pjesma "Svaka duša", psalam "Kušajte i vidite kako je dobar Gospodin", prinosna pjesma je bila "O Isuse izranjeni", pričesna "Prosti, moj Bože", te završna skladba "Stala Majka pod raspelom". Na kraju mise izaslaniku biskupa mons. Josipa Mrzljaka, koji je bio spriječen doći (isti dan pokopan je u Splitu mons Ante Jurić, umirovljeni biskup Splitsko-makarske nadbiskupije op ft), vjernicima i sudionicima Trećeg križnog puta zahvalio je i domaći župnik mons. Leonard Logožar.

Nakon mise župljani župe Štrigova priredili su u vjeronaučnoj dvorani zakusku, a puni dojмова polako smo se prema Čakovcu i svojim domovima uputili oko pola devet sati.

Križni put grobištima i stratištima Varaždinske biskupije organizirali su Društvo za obilježavanje grobišta žrtava komunizma Čakovec i Društva za obilježavanje grobišta ratnih i poratnih žrtava Varaždin, a da bi se sudionici upoznali sa što većim brojem grobišta trasa križnog puta svake godine ide drugim smjerom. Ove godine križnom putu prisustvovalo je četrdesetak sudionika, na cijeloj trasi, a na pojedinim postajama uključili su se žitelji župa kroz koje smo prolazili. Uz trasu od Varaždina prema V. Toplicama nalazi se i veliko grobište Kolnjak, a trasom od Leskovca do Ludbrega ukazalo se na grobišta u Kalničkoj gori, kao i na grobište „Šoderana“ kod Kućana Ludbreškog te poslije na Segovinu. Putem u uatobusu molila se i krunica, a svoje pjesme nastale u vrijeme Domovinskog rata, u razdoblju 1990. – 1995. godine. iz zbirke „Srce je ludo, hrvatsko“ čitao je sam autor Ivica Procoj.

Zapisao i fotografija snimio Franjo Talan, predsjednik Društva za obilježavanje grobišta ratnih i poratnih žrtava osnovanog 20. rujna 2000. godine u Varaždinu, za web stranicu pripremio Dragutin Šafarić, predsjednik Povjerenstva Društva za Sloveniju

Fotografije redom su, od Čakovca i prve postaje do mise u Štrigovi.

